

Leiðbeining til lærarar

Danskt

7.-9. flokksstig

1. august 2023

Krøvini til lærugreinina føroyskt eru ásett í námsætlanini í donskum 3-A og í støðisnámsætlanini. Í hesi leiðbeiningini eru frágreiðingar um nøkur av hesum settu krøvum. Sitat úr galdandi námsætlanum eru markað við skáksskrift.

Tilhoyrandi skjøl

- Námsætlan – danskt 3-A
- Støðisnámsætlan
- Metingarark – skrivlig próvtøka – danskt 9. flokksstig
- Leistur – próvtøkuspurningur – próvtøkuháttur A – danskt 9. flokksstig
- Leiðbeining – próvtøkuspurningur – próvtøkuháttur A – danskt 9. flokksstig
- Leiðbeining – próvtøkuháttur B – danskt 9. flokksstig
- Synopsuoyðiblað – próvtøkuháttur B – danskt 9. flokksstig
- Leistur – próvtøkugrundarlag
- Leistur – eftirmeting og afturboðan
- Leistur – ársætlan fyri lærugrein
- Leistur – undirvísingargongd

Tímatal

Undirvísingin á 7., 8. og 9. flokksstigi fevnir vanliga um fyra undirvísingartímar um vikuna øll trý árin.

Innihaldsyvirlit

1. Kjarnaøki.....	3
1.1. Talaða málið.....	4
1.2. Skrivaða málið.....	4
1.3. Málkunnleiki	5
2. Førløikar	5
2.1. Faklig førløikamál – 9. flokksstigi	5
2.2. Støðisførløikar	8
2.2.1. Lesing	8
2.2.2. Skrivning.....	8
2.2.3. Munnligt samskipti.....	8
2.2.4. Kt-førløikar og talgildisbúgvng	9
3. Eftirmøting og próvtøka	10
3.1. Eftirmøting og afturboðan	10
3.2. Støðumet, ársmet og royndarmet.....	10
3.3. Skrivlig próvtøka á 9. flokksstigi	11
3.3.1. Stavseting, mállæra, lesing og lurting – skrivlig próvtøka á 9. flokksstigi	11
3.3.2. Framseting – skrivlig próvtøka á 9. flokksstigi	11
3.3.3. Dømingargrundarlag – skrivlig próvtøka á 9. flokksstigi.....	12
3.3.4. Próvtalslýsing – framseting á 9. flokksstigi.....	12
3.4. Munnlig próvtøka á 9. flokksstigi	13
3.4.1. Próvtøkuháttur A á 9. flokksstigi.....	14
3.4.2. Próvtøkuháttur B á 9. flokksstigi	16
4. Ársætlan og undirvísingargongdir	20

1. Kjarnaøki

Lærugreinin danskt hefur trý ymisk kjarnaøki, ið eru tey somu frá lægsta til hægsta stig. Økini umskarast og virka fyri ein stóran part saman í undirvísingini.

- Talaða málið
- Skrivaða málið
- Málkunnleiki

Danskt 3-A

Kjarnin í lærugreinini donskum er danskt mál og tekstir á donskum við støði í víðkaða teksthugtakinum, sum fevnir um øll sløg av tekstum. Teksthugtakið fevnir sostatt bæði um siðbundin fagur- og yrkisbókmentalig tekstsløg og um film, ljóð, myndir, heimasíður og aðrar margháttadar tekstir.

Kjarnaøkini umskarast, soleiðis at skilja, at flestu tekstir og arbeiðshættir hava eyðkenni frá meira enn einum kjarnaøki. Tískil verður fyri tað mesta arbeið á fleiri kjarnaøkjum samstundis, hóast denturin kann liggja á ávísnum kjarnaøki.

Mælt verður til, at næmingarnir í donskum á 7. flokksstigi til samans lesa tað, sum svarar til umleið 100 síður av tekstum, herímillum eisini margháttaðum tekstum, og at næmingarnir í donskum á 8-9. flokksstigi til samans lesa tað, sum svarar til umleið 300 síður av tekstum, herímillum eisini margháttaðum tekstum. Síðutalið er leiðbeinandi, soleiðis at skilja, at tað ikki er ætlanin, at lærarar skulu telja allar síður. Síðutalið er í sjálvum sær ikki avgerandi fyri, hvussu nógv tíð verður brúkt til undirvísing og arbeiði við ymsu tekstunum, og rúm skal eisini vera fyri at arbeiða við margháttaðum tekstum, sum ikki hava síðutøl.

Umframt hesar til samans umleið 400 síðurnar á 7.-9. flokksstigi, verður mælt til, at næmingarnir lesa:

- Í 7. flokki í minsta lagi eina (ungdóms)skaldsøgu.
- Í 8.-9. flokki í minsta lagi tvær skaldsøgur ella í minsta lagi eina skaldsøgu og í minsta lagi eitt útgivið savn við styttri tekstum (yrkingasavn, stuttsøgusavn ella líknandi) ella eitt leikrit.

Flestu tekstirnir eiga at vera á upprunadonskum, men týddir tekstir kunnu eisini verða lisnir. Tekstir á norðurlenskum málum eiga at verða lisnir í sambandi við undirvísing í norðurlenskum málum.

Margháttaðir tekstir, t.d. filmar, eiga eisini í størst møguligan mun at vera á donskum máli. Tó skal havast í huga, at nógv ungdómstilfar er at finna bæði á svenskum og norskum, sum hóska væl til undirvísing í donskum.

Gjøgnum arbeiðið við ymiskum slögum av donskum tekstum menna næmingarnir millumentanarligu førleikar sínar. Arbeiðið við tekstunum, gevur næmingunum vitan og royndir við málsligum og mentanarligum margfeldi. Á henda hátt fáa næmingarnir innlit í ymiskar siðir, hugsanarhættir og livihættir. Tá næmingarnir gjøgnum arbeiði við tekstum grunda og taka støðu, ognar tey sær mál og vitan um mentan og samfelag.

1.1. Talaða málið

Kjarnaækið talaða málið snýr seg um at tosa, at lurta og at rannsaka talaða danska málið. At samskifta væl og skiljandi og at duga at lurta eru avgerandi sosialir og mentanarligir førleikar. Støðan, samskipt verður í, skapar karm um samskiptisháttin. Undirvísingin skal tí fevna um ymisk munnlig og margháttað tekstsløg, sum hvørt á sín hátt skulu styrkja fatanina av ymsum munnligum samskiptisháttum og av leiklutum teirra samskiptandi.

Danskt 3-A

Fortreytin fyri, at talaða danska málið verður ein natúrligur partur av undirvísingin í donskum, er, at danskt verður brúkt sum samskiptismál í flokkinum. Lærarin eigur at tosa danskt, og hann/hon eigur somuleiðis áhaldandi at eggja næmingunum til at tosa danskt eftir førimuni. Samrøður í bólum um ymisk evni eiga at vera partur av dagligu frálærni, og næmingarnir eiga regluliga at halda framløgur fyri læraranum, flokkinum ella í smærri bólum. Týdningurin av at raðfesta eitt trygt undirvísingarumhvørvi hevur alstóran týdning, tá málið skal brúkast sum samskiptismál í flokkinum. Umframt at menna tað danska málið sum samskiptismál, fevnir frálæran í donskum í hádeildini eisini um við viðkomandi háttalagi at viðgera talaða málið gjøgnum eitt nú kjak, røður, sangir, framløgur og poddvørp. Harumframt skulu næmingarnir eisini eggjast til sjálvir at skapa munnligar tekstir á donskum, t.d. ljóð- og filmsbrot.

1.2. Skrivaða málið

Kjarnaækið skrivaða málið snýr seg um at lesa og skriva danskt. At lesa og skriva eru javnskipaðar læritilgongdir, har næmingarnir menna skriviførleikan við at lesa og lesiførleikan við at skriva. Hugur næminganna at lesa og skriva skal stimbrast og somuleiðis tilvitan teirra um lesi- og skrivitilgongdina. Undirvísingin skal fevna um eitt fjølbroytt úrval av ymskum fagur- og yrkisbókmentiligum tekstsløgum, herímillum eisini margháttaðum tekstsløgum.

Danskt 3-A

Mál er samskipti, og tekstirnir, ið arbeiðt verður við, samskifta allir ein boðskap. Skrivaða málið fevnir bæði um at lesa og at skapa tekstir. At ognar sær danska skrivaða málið snýr seg bæði um at læra at lesa og skriva danskt, og tilgongdirnar at ognar sær góðar lesi- og skriviførleikar stuðla hvørji aðrari.

Tekstirnir, ið næmingarnir lesa og arbeiða við í donskum, eiga at umboða ymisk tíðarskeið og tekstsløg, eitt nú skaldsøgur, stuttsøgur, yrkingar, ævintýr, greinir og kjaktekstir og margháttað tekstsløg, so sum myndir, lýsingarfilmur, poddvørp, bloggar, filmar, teknirøðir, grafiskar skaldsøgur, myndabøkur o.a. Høvuðsdentur eigur tó at verða lagdur á nýggjari tekstir. Næmingarnir skulu viðgera tað lisna, hoyrda ella sædda við viðkomandi háttalagi, eitt nú við útgangsstøði í, hvat teksturin sigur næmingunum.

Næmingarnir eiga regluliga at skriva egnar tekstir, eitt nú ritroynd, kjakíkast, viðmerkingar og bloggar. Eins og talaða málið verður nýtt sum samskiptismál, eiga næmingarnir eisini at fáa royndir við at brúka skriftmálið sum samskiptismiðil, har tey gera sær royndir við at fáa afturboðan í støðuni. Hetta kann t.d. gjøgnum samstarv við skúlar uttan fyri landoddarnar, har næmingarnir kunnu gera sær

royndir við autentiskum skrivligum samskipti við javnaldrandi danskar ella aðrar norðurlenskar flokkar, har danska málið er málsliga felagsmongdin.

1.3. Málkunnleiki

Kjarnaøkið málkunnleiki fevnir um danska mállæru og málnýtslu. Næmingarnir fáa innlit í danska málið sum skipan og um leiklutin hjá donskum í føroyskum og norðurlenskum samanhangi. Undirvísingin skal fevna um grundleggjandi mállæru á støðugt hækkandi torleikastigi, málnýtslu og norðurlenska málfelagsskapin.

Danskt 3-A

Málkunnleiki er neyðugur, tá ið næmingar skulu tosa, lesa og skriva danskt. Umframt rættskriving, setningsbygnað, bendingarlæru, orðfeingi/merking og teknseting eigur undirvísingin í donskum eisini at fevna um ljóðlæru, serliga viðvíkjandi ymsu bókstavsljóðunum og øðrum másligum fyrbrigdum. Næmingarnir eiga at arbeiða við mállæru og málnýtslu, soleiðis at skrivligu og munnligu avrikini verða málsliga røtt, samhangandi og fjølbroytt.

2. Førleikar

2.1. Faklig førleikamál – 9. flokksstig

Fakligu førleikamálini eru orðað eftir besta próvtali soleiðis at skilja, at um næmingurin hevur ognuð sær førleikamálini væl og virðiliga, fær hann/hon próvtalið 12. Eins og kjarnaøkini umskarast ymsu fakligu førleikamálini, og í flestu førum verður arbeitt við fleiri førleikamálum samstundis.

- *at nýta danska málið sum samskiptismál í flokkinum*

Danskt 3-A

Leisturin við at nýta danskt sum samskiptismál í flokkinum leggur lunnar undir, at tann einstaki næmingurin fær nøktandi avbjóðingar, ið stuðla menningini av sjálvstøðuga mábrúkararanum. Tá danskt áhaldandi verður nýtt sum samskiptismál í flokkinum, og tá torleikastigið støðugt hækkar, verður tann einstaki næmingurin bæði avbjóðaður viðvíkjandi at tillaga málbrúk til støðu og móttakara, samstundis sum krøvini til neyvleika og fjølbroytni eisini hækka. Fleiri næmingar nærkast á hesum flokksstigum vegamótinum, har tey skulu í holt við miðnámsútbúgvingar. Tí tørvar næminginum sum sjálvstøðugur málbrúkari at duga og tora at grundgeva fyri egnum sjónarmiðum.

- *at nýta samskiptissnildir, ið stuðla máltøku, sum sameindan tátt í samskipti*

Danskt 3-A

Allir málbrúkarar kunnu uppliva, at másligu førleikarnir ikki røkka til. Tað er tískil tørvur á, at samskiptissnildir áhaldandi verða nýttar sum sameindur táttur í undirvísingini. Dømi um samskiptissnildir eru eitt nú at læna orð úr móðurmálinum, um orðfeingið ikki røkkur til, at brúka aðra orðing ella at brúka kropsmál. Hesar eiga bæði at stuðla næmingunum í at halda samskiptinum í gongd og eisini at hava framløgu, uttan at hendan verður avbrotin vegna manglandi málførleikar. Fyri at næmingarnir skulu megna tílíkar avbjóðingar, er av týdningi, at tey eisini læra orð og orðingar á

donskum, hvørs funkti3n er at skapa ífyllu ella at drála, og eisini kunnu endurt3kur nýttast fyri at vinna tíð til at hugsa seg um.

- *at lurta, seta greinandi spurningar og taka virknan lut í kjaki*

Danskt 3-A

Viðvíkjandi móðurmáli okkara gera vit okkum royndir við at hoyra málið frá barnsbeini. Tá vit læra og onga okkum eitt fremmandamál, hava vit ikki atgongd til at hoyra málið í sama mun. Tí má førleikin at lurta venjast. Hann kemur ikki av sær sjálvum. Tá danskt verður nýtt sum samskiftismál í flokkinum, verða lunnar lagdir undir at stuðla menningini av førleikanum at lurta og at taka virknan lut í samskifti/kjaki um ymisk evni. Undirvísingin skal stuðla einstaka næminginum í at mennast sum sjálvstøðugur málbrúkari, ið hevur dirvi og er tilvitað/ur um rættin at brúka rødd sína í kjaki.

- *at lesa raðið og liva seg inn í tað lisna*

Danskt 3-A

Tað er umráðandi, at næmingarnir lesa tekstir á h3skandi torleikastigi, tá hetta stuðlar støðugu lesimenningini, ið teimum tørvar til at lúka tær treytir, sum uppgávur á hesum flokksstiginum seta. At liva seg inn í tað lisna stuðlar framburðinum á ein hátt, ið samstundis eisini samskiftir innihaldið í tekstinum greiðari.

- *at nýta h3skandi lesihættir til ymisk lesiendamál, t.d. snar-, nær- og punktlesing*

Danskt 3-A

Autentisk lesing fevnir bæði um, tá vit lesa av áhuga, og tá vit lesa fyri at onga okkum vitan, okkum tørvar til eithvørt endamál. Ymisku lesihættirnar umboða ymisk lesiendamál, bæði innan og uttan fyri skúlans gátt. Næmingar í hádeild ganga til royndir og próvt3kur, ið í alsamt størri mun umboða eina funktionella tilgongd, har næmingarnir serliga skulu taka støðu til málið í brúki. Henda tilgongd gevur meining, tá mál verður hugsað sum samskifti og samskiftismiðil. Tilvitan um ymsu lesihættirnar og royndir við at brúka hesar í autentiskum høpi, stuðla autentiskari tilgongd til fremmandamálsundirvísingina og spegla másligu funkti3nirnar, sum næmingunum tørvar í og uttan fyri skúlan.

- *at greina, tulka og seta í frásj3n ymisk fagur- og yrkisb3kmentalig tekstsl3g, herimillum eisini margháttað tekstsl3g*

Danskt 3-A

Arbeiðið við tekstviðgerð setir alsamt hægri krøv, ið skulu lúkast, við tað at úrvalið av tekstum gerst størri og samteksturin, ið teksturin er partur av, gerst torførari at týða. At læra at fara í dýpdina við at skilja ein tekst, krevur bæði fortreytir við almennari vitan um umheimin, at skilja tilknýtið hjá tekstinum við aðrar tekstir og eisini at skilja innanhýsis tekstviðurskifti.

- *at nýta b3kmentafr3ðilig hugt3k, ið h3ska til tekstin*

Danskt 3-A

At brúka b3kmentafr3ðilig og onnur viðkomandi hugt3k sum sameindan t3tt í frálæru, samskifti og kjaki, gevur næmingunum royndir við hugt3kunum í ymiskum samtekstum og stuðlar sostatt eisini gongdini við menningini hjá næmingunum til sjálv at onga sær hetta í málbrúki sínum.

- *at knýta tekstir til egna tilveru og seta teir í stærri hœpi*

Danskt 3-A

At fara í dýpdina og royna at skilja ein tekst krevur almenna vitan um umheimin. At seta tekstin í frásjón krevur harumframt eina fatan av tilknýtinum hjá tekstinum við aðrar tekstir. At næmingarnir arbeiða við ymiskum tekstum um sama evni og taka stöðu til ymisleikar og líkleikar mennir bókmentaligu fatanina hjá tí einstaka næminginum.

- *at skriva málsliga rætt, samanhagandi og fjølbroytt hókandi til tekstslag og samskiftisstöðu*

Danskt 3-A

Mál er samskifti, bæði munnligt og skrivligt. At skriva málsliga rætt, samanhagandi og fjølbroytt, er neyðug funktionell fortreyt til at rökka endamálinum við at samskifta ætlaða tekstslagið til ætlaða móttakaran ella í ætlaða samtekstinum.

Við menningini av vitlíki (AI) og øðrum hjálparamboðum gerst arbeiðsgongdin í sambandi við skrivning enn meira týðningarmikil. Í undirvísingini eigur tí stærri dentur at verða lagdur á arbeiðsgongdina enn á endaliga avrikið. Vitlíki kann vera eitt hent hjálparamboð og eigur at verða tikið við í undirvísingina. Næmingarnir kunnu eitt nú brúka vitlíki til at leita eftir upplýsingum og viðgera hesar kritiskt. Eisini kunnu tey kritiskt viðgera tekstir, sum eru gjørdir við vitlíki og t.d. samanbera við aðrar líknandi tekstir.

- *at nýta keldur miðvíst og vandin*

Danskt 3-A

Tess hægri flokksstigi næmingarnir eru á, alsamt meira neyðug fortreyt gerst førleikin at meta um trúvirðið á bæði analogum og talgildum keldum, so næmingarnir kritiskt kunnu taka stöðu til vitan.

- *at nýta orðabøkur og handbøkur sum hjálparamboð*

Danskt 3-A

Tá orða- og handbøkur verða nýttar sum sameindur táttur í undirvísingini, stuðlar hetta menningini hjá næmingunum í at gerast sjálvstøðugir málbrúkarar.

- *orðaflokkar, bendingarsnið og teknseting, og hvønn leiklut hesi hava í skrivaðum tekstum*

Danskt 3-A

Tá arbeitt verður við mállæru, eigur at verða hugsað rúmligari enn bert um bendingarlæru og setningsbygnað. Leikluturin, ið mállæran hevur, verður gjørd sjónlig fyri næmingunum. Hugsast má um funktiúnina, sum sjálv mállæran hevur í skrivaðum tekstum og harvið eisini í samskifti sum heild. Menning av kritiskum málbrúkarum mennir kritiska hugsan í albugving næminganna.

- *at lesa svenskar og norskar tekstir og skilja tað lisna*
- *at skilja svenska og norska talu*

Danskt 3-A

Danskt er sambindingarliður til norðurlandskt samskifti og harvið eisini norðurlandskan samleika. Danskt skapar atgongd til eina breiðari málsliga fatan hjá næmingunum, harumframt eisini eitt ríkt tilfeingi viðvíkjandi norðurlandskum tilfari. Ymsu Norðurlondini umboða ymisk perspektiv á ymsum

ökjum. Umráðandi er, at miðað verður ímóti at arbeiða við viðkomandi og tíðarhóskandi evnum og tilfari, ið næmingarnir kunnu spegla sær í.

2.2. Støðisfórleikar

2.2.1. Lesing

At lesa er ein fjøltáttað fatanarlig og málslig tilgongd, sum krevur, at lesararnir avkoda og síðan tulka tekstin við støði í vitanini, sum tey hava frammanundan.

Støðisnámsætlan

Vit lesa øll tekstir við ymiskum brillum, ið hava skap eftir teimum royndum og upplivingum, vit sum einstaklingar hava við okkum í viðførinum. Hetta ger, at vit kunnu skilja og tulka sama tekst á ymiskan hátt. Umframt ymisleikan, ið er tongdur at ymsu royndunum, tann einstaki mótir tekstinum við, eru eisini orðingar, hugtøk, fyrbrigdi, myndberingar o.a., hvørs uppruni er mentanarliga rótfestur í eitt nú donskum síði, samfelag, søgu ella øðrum. Her er av týðningi, at lærarin leiðbeinir næmingunum í at ognar sær neyðugu fórleikarnar at skilja tekstin viðkomandi samteksti.

2.2.2. Skrivning

Fórleikin at skriva snýr seg um at greiða frá og samskifta skrivliga. Dentur verður lagdur á at seta orð á hugsanir, evni og kenslur, umframt at menna hugskot og viðgera ymisk viðurskifti skrivliga í øllum lærugreinum.

Støðisnámsætlan

At málbera seg og samskifta skrivliga á donskum er týðandi fórleiki, sum skal vera ein natúrligur partur av undirvísingini í donskum. Næmingarnir eiga at skriva regluliga. Her verður bæði hugsað um mállæruuppgávur og tað at skriva sjálvstøðugar tekstir, ið umboða ymisk tekstsløg, eitt nú kjakíkast, ritroyndir og endurminningar. Næmingarnir skulu venjast í at brúka danska málið funktionelt til at seta orð á kenslur, hugburðir og hugleiðingar og at duga at samskifta hetta í avrikum sínamillum í undirvísingini og í innlatingum.

2.2.3. Munnligt samskifti

Munnligt samskifti snýr seg um at tosa, bera fram, skifta orð um, samrøða, grundgeva og lurta. Munnliga samskiftið skal stimbrast og mennast í øllum lærugreinum. Munnligt samskifti skapar samband við onnur og er týðandi liður í at menna persónligar, mentanarligar og sosialar fórleikar.

Støðisnámsætlan

Fyri at samskiftið skal gerast ítøkiligur liður hjá næmingunum í at ognar sær danska málið, má strembast eftir, at tey eftir fòrimuni nýta danska málið í samskifti viðvíkjandi ymsum funktiðnum. Danska málið skal umframt at vera samskiftismál í flokkinum, eisini nýtast ítøkiliga í eitt nú í bólkaarbeiði, framløgum og kjaki.

2.2.4. Kt-förleikar og talgildisbúgving

- *Nýtsla*
- *Fatan og teldulig hugsan*
- *Metingarevni*

Stoðisnámsættlan

Flestu næmingar eru vanir at brúka kt sum sjálvsagt amboð í gerandisdegnum, bæði sum samskiftisamboð og til undirhald.

Í skúlahópi er umráðandi, at næmingarnir ogna sær kritiska og tilvitaða tilgongd til kt sum amboð. Á henda hátt verða lunnar lagdir undir at gagnnýta kt sum skilagott og hent amboð, har næmingarnir eru tilvitaðir um ábyrgdina, ið er tongd at kt-nýtslu. Kt-borin undirvísing skal sjálvsagt, eins og onnur undirvísing, verða væl skipað, fyrreikað og hava eitt greitt skilmarkað og tilvitað endamál.

At arbeiða á netinum gevur atgongd til alskins vitan, bæði gagnliga og ógagnliga, og eitt av endamállum við kritisku tilgongdini er, at næmingarnir læra at meta um tilfar, ið er atkomiligt á netinum.

Næmingarnir eiga eisini at fáa innlit í kt-amboð við vitlíki (AI) og móguleikar og avmarkingar við vitlíki. Kt-amboð við vitlíki kunnu nýtast skilagott og viðkomandi til eitt nú at finna upplýsingar og til at fáa íblástur og hugskot.

- *Samskifti og samstarv*

Stoðisnámsættlan

Næmingar skulu brúka kt at samskifta munnliga og skrivliga við læraran. At brúka kt sum samskiftismiðil gevur eisini móguleika fyri at samskifta við næmingar, eisini uttan fyri landoddarnar og úr øðrum Norðurlöndum.

- *Leitan og viðgerð*
- *Skapan*

Stoðisnámsættlan

Í donskum skulu næmingarnir skriva talgildar tekstir og læra at brúka móguleikarnar í vanligari tekstviðgerð. Í hesum sambandi skulu tey eisini læra at leita sær vitan og myndir á netinum.

Úrval og vav av donskum talgildum tilfari er umfatandi og fjølbroytt, og tískil kann danskt geva næmingunum atgongd til eitt størri margfeldi av læritilfari – eitt nú hópin av talgildum læripallum, ið t.d. kunnu geva íblástur til at skapa margháttadar tekstir.

3. Eftirmeting og próvtøka

3.1. Eftirmeting og afturboðan

Aðalmálið við allari undirvísing í öllum skúlaverkinum er, at allir næmingar áhaldandi læra og mennast, og tí eru reglulig eftirmeting og afturboðan um úrtøku og menning næminganna sameindur partur av allari undirvísing í öllum lærugreinum og á øllum stigum í skúlaverkinum.

Í hesum sambandi er tað týðningarmikið, at skúlaverkið strembar eftir at skapa eitt trygt og mennandi undirvísingarumhvørvi, har undirvísingin er fjøltáttað og væl skipað við dygdargóðum fakligum innihaldi og háttaløgum. Harumframt er tað týðningarmikið, at undirvísingin hevur ítøkilig mál, so næmingarnir vita, hvat uppgávurnar fevna um, og hvat væntað verður av teimum.

Eftirmeting av úrtøkuni gevur bara meining, um hon verður fylgd upp av ítøkiligari afturboðan, sum tekur saman um núverandi støðu, heildarúrtøku og menning næminganna. Lærararnir skulu tí hava innlit í úrtøku, arbeiðslag og idni hjá næmingunum í læritilgongdini.

Afturboðanin til næmingarnar skal leggja dent á næsta stig í tilgongdini og undirvísingina frameftir. Fyri næmingarnar snýr tað seg um, hvussu tey kunnu menna úrtøku og hegni, umframt hvussu tey kunnu tillaga ella móguliga bøta um arbeiðslag og avrik. Fyri lærararnar snýr afturboðan seg um at tillaga undirvísingina við støði í vitan um næmingaúrtøku, undirvísingargongdir, háttaløg o.a.

Eftirmetingin skal saman við afturboðan leggja áherðslu á læri- og menningartilgongdina heldur enn á sjálvt úrslitið. Endamálið er at eggja og stuðla næmingunum í áhaldandi at vilja læra og menna fakligu, persónligu og sosialu fortreytirnar.

Støðisnámsætlan

Næmingarnir skulu javnan fáa afturboðan og leiðbeining í sínum arbeiði. Hetta kann eitt nú gerast við javnan at vísa á førleikamálini og at vísa á hóskaði hjálparmiðlar og arbeiðshættir, sum næmingarnir kunnu fáa gagn av. Afturboðanin kann vera munnlig ella skrivlig. Víst verður til leiðbeinandi skjalið ”Leistur – eftirmeting og afturboðan”, sum lærarar kunnu styðja seg til.

Umráðandi er, at lærarin leggur undirvísingina soleiðis til rættis, at næmingarnir fáa bestu fortreytir at læra. Tískil eiga undirvísingargongdir altíð at eftirmetast við tí fyri eyga at betra um undirvísingina.

Víst verður til skjalið “Leistur – undirvísingargongd”.

3.2. Støðumet, ársmet og royndarmet

Á 8. og 9. flokksstigi skulu næmingarnir gjøgnum skúlaárið hava støðumet og ársmet eftir galdandi próvtalsstiga. Vanliga fáa næmingarnir støðumet fyri jólafrítíðina og fyri páskafrítíðina og so ársmet við skúlaárslok. Í sambandi við royndir fáa næmingarnir vanliga eisini royndarmet.

Metini verða givin við støði í fakligu førleikamálunum og støðisførleikunum. Støðu- og ársmetini eru sostatt meting lærarans av, í hvønn mun næmingarnir í framdum avrikum lúka sett førleikamál, samanborið við framda undirvísing. Royndarmetini verða givin við støði í ávísing uppgávuorðingum.

Stöðu- og ársmetini skulu lýsa fakliga stöðið í lötuni, tá ið metini verða givin. Talan eigur sostatt ikki at vera um eina meting yvir eitt longri tíðarskeið ella eitt miðal av fleiri avrikum.

Atburður, uppmøting og arbeiðssemi eiga í sjálvum sær ikki at vera tikin við í stöðu- og ársmetini.

Ársmetini á 9. flokksstigi eru endalig og verða sett í prógv næminganna.

3.3. Skrivlig próvtøka á 9. flokksstigi

3.3.1. Stavseting, mállæra, lesing og lurting – skrivlig próvtøka á 9. flokksstigi

Hesin parturin av skrivligu próvtøkunum er tvíbyttur og varir til samans tveir tímar. Allir hjálparmiðlar eru loyvd. Í stavseting og mállæru eru smáar uppgávur í stavseting, teknseting, bendingarlæru og orðalagslæru. Í lesing og lurting fáa próvtakararnir spurningar við stöði í hóskaði nógð av tekstum, umboðandi ymisk tekstsløg, herimillum eisini margháttað tekstsløg.

Danskt 3-A

Í stavseting og mállæru fær próvtakarin høvi til at vísa, at hann/hon dugir at nýta stavseting, teknseting, bendingarsnið og orðalagslæru funktionelt, so setningur ella tekstur gevur meining, eitt nú við at velja rætta orð, seta í røttu tíð ella annað.

Í lesipartinum skal próvtakarin vísa, at hann/hon skilir tað danska málið, bæði tað skrivaða og tað hoyrda. Við at nýta ymiskar lesihættir verður hann/hon biðin um at loysa uppgávur til ásetta tíð. Próvtakarin arbeiðir somuleiðis við danska málinum í brúki. Hetta kemur serliga týðiliga fram við ljóðbrotunum, har próvtakarin skal lurta eftir autentiskum donskum samskipti/danskari talu og svara spurningum um innihaldið.

3.3.2. Framseting – skrivlig próvtøka á 9. flokksstigi

Hesin parturin av próvtøkuni varir trýggjar tímar. Allir hjálparmiðlar eru loyvd. Próvtakarin skal við stöði í einum ella fleiri tekstum sjálvstøðugt skriva ein tekst.

Próvtøkutilfarið fevnir um avmarkaða nógð av tekstum í hóskaði vavi við 4-5 uppgávum, harav próvtakarin svarar einari uppgávu. Tekstúrvalið fevnir um ymisk fagur- og yrkisbókmentilig tekstsløg, herimillum eisini margháttað tekstsløg.

Danskt 3-A

Uppgávnar fevna um at skriva við stöði í eini viðgerð av einum ella fleiri tekstum, herimillum eisini margháttaðum tekstum.

Uppgávnar fevna um at skriva ymiskar tekstir t.d kjakíkast, blog, ritroynd og stuttsøgu.

Longdin á avrikinum er ikki ásett í uppgávu, men mælt verður til at lata tekstin fevna um 1,5-2,5 síður á 2.400 sløg.

Hjálparmiðlar eru t.d. undirvísingartilfar, orðabøkur, rættstavari og annað viðkomandi tilfar. Avrikini, sum próvtakarin letur inn, skulu vera egin avrik, og tí hevur próvtakarin ikki loyvi at nýta vitlíki (AI) ella at samskipta við onnur enn umsjónarfólk, meðan próvtøkurnar eru.

3.3.3. Dømingargrundarlag – skrivlig próvtøka á 9. flokksstigi

Í dømingini verður dentur lagdur á, í hvønn mun próvtakarinn lýkur faklig mál, sum eru sett í lærugreinini. Dentur verður sum heild lagdur á, hvussu próvtakarinn megnar at loysa settu uppgávnar, viðgera próvtøkutilfarið, skipa tekstin í framsetingini og nýta danskfakliga vitan og faklig háttaløg í lærugreinini. Eisini verður dentur lagdur á, hvussu rætt og greitt próvtakarinn megnar at orða seg á donskum máli.

Eitt próvtal verður givið fyri lesing og lurting, har hvør parturin telur ½, og eitt próvtal verður givið fyri stavseting og mállæru, har hvør parturin telur ½.

Fyri framseting verður eitt próvtal givið við støði í einari heildarmeting av avriki próvtakarans.

Danskt 3-A

Dømingin í framseting er ein heildarmeting, har hugt verður eftir, hvussu próvtakarinn megnar at svara valdu uppgávnuni. Eisini verður hugt eftir, hvussu próvtakarinn dugir at skipa tilfarið og megnar at orða seg á donskum máli sambært teimum stavsetingar- og mállæruleglum, sum eru galdandi.

3.3.4. Próvtalslýsing – framseting á 9. flokksstigi

Próvtal	Heiti	Lýsing
12	Framúr gott	Málburðurin er sera góður, fjølbroyttur og neyvur við ongum ella bert fáum týðningarleysum villum. Próvtakarinn er kunnigur við tekstslag, heldur seg til evnið og byggir avrikið skilvíst upp. Próvtakarinn vísir, at hann/hon hevur sera gott tak á háttalagi og dugir sera væl at nýta vitan og hugtøk úr lærugreinini. Hann/hon megnar væl at flyta seg frá tí ítøkiliga til tað úrtøkiliga. Onkur smávegis, men týðningarleys lýti kunnu koma fyri.
10	Sera gott	Málburðurin er góður, fjølbroyttur og neyvur, tó við nøkrum villum. Próvtakarinn er kunnigur við tekstslag, heldur seg til evnið og byggir avrikið skilvíst upp. Próvtakarinn vísir, at hann/hon hevur gott tak á háttalagi og dugir væl at nýta vitan og hugtøk úr lærugreinini. Hann/hon megnar sum heild væl at flyta seg frá tí ítøkiliga til tað úrtøkiliga. Onkur smávegis lýti kunnu koma fyri.
7	Gott	Málburðurin er sum heild góður, fjølbroyttur og neyvur, tó við fleiri villum. Próvtakarinn er sum heild kunnigur við tekstslag, heldur seg rímiliga væl til evnið og byggir avrikið skilvíst upp. Próvtakarinn vísir, at hann/hon hevur rímiliga gott tak á háttalagi og dugir rímiliga væl at nýta vitan og hugtøk úr lærugreinini. Hann/hon megnar at flyta seg frá tí ítøkiliga til tað úrtøkiliga. Onkur lýti kunnu koma fyri.

4	Hampiligt	Málburðurin er rímiliga góður og neyvur, tó við fleiri villum. Próvtakarin er rímiliga kunnigur við tekstslag, men viðger tað trilvandi, og avrikið er sum heild ikki bygt væl upp. Próvtakarin vísir, at hann/hon hevur tak á háttalagi og dugir sum heild at nýta vitan og hugtøk úr lærugreinini. Hann/hon megnar tó illa at flyta seg frá tí ítøkiliga til tað úrtøkiliga. Onkur stór lýti kunnu koma fyri.
02	Nøktandi	Málburðurin er heldur veikur við fleiri grovum villum. Próvtakarin hevur ivasaman kunnleika um tekstslag, viðger tað trilvandi, men tó nøktandi, og avrikið er illa bygt upp. Próvtakarin vísir, at hann/hon hevur tak á háttalagi, men megnar sum heild illa at nýta vitan og hugtøk úr lærugreinini. Hann/hon megnar sum heild ikki at flyta seg frá tí ítøkiliga til tað úrtøkiliga. Stór lýti koma fyri.
00	Ikki nøktandi	Verður givið fyri ikki nøktandi avrik, ið ikki stendur mát og ikki lýkur fakligu málini í lærugreinini.
-3	Heilt vánaligt	Verður givið fyri heilt vánaligt avrik, sum als ikki kann verða góðtikið.

3.4. Munnlig próvtøka á 9. flokksstigi

Farið verður til munnliga próvtøku eftir próvtøkuhátti A ella eftir próvtøkuhátti B.

Próvtøkuháttur A

- Fyrirreikingartíðin er umleið 40 minuttir í einrúmi.
- Próvtøkuspurningur og ólisið próvtøkutilfar verða latin við lutakasti.

Próvtøkuháttur B

- Fyrirreikingartíðin er partur av undirvísingini og við leiðbeining.
- Lisið hugdýpingarøki verður latið við lutakasti, og próvtakarin velur sjálvur ólisna próvtøkutilfarið.
- Skrivað synopsis er partur av próvtøkutilfarinum.

Í dømingini skal atlit takast at mununum á próvtøkuhátti A og próvtøkuhátti B.

Danskt 3-A

Próvtøkuhættirnir eru ymiskir, og tá próvtøkan skal avspegla undirvísingina í 9. fl., eiga lærari og næmingar at taka støðu til próvtøkuhátt í byrjanini av skúlaárinum. Lærarin og næmingarnir avgera sjálv, hvør háttur hóskar best til teirra. Tó skal sami próvtøkuleistur veljast fyri allan flokkin.

3.4.1. Próvtøkuháttur A á 9. flokksstigi

Próvtøkuháttur A er ein munnlig próvtøka í framseting, tekstförleika og upplestri.

Próvhoyringin varir umleið 20 minuttir, íroknað próvdøming. Fyrirreikingartíðin er umleið 40 minuttir, íroknað útflyggjan av tilfari og leiðbeining.

Próvtakarin verður próvhoyrdur í ólisnum tilfari, sum kann fevna um styttri tekstir, brot úr størri verkum ella annað tilfar í hósbandi vavi. Ólisna tilfarið skal vera valt soleiðis, at tað í tema ella á annan hátt er knýtt at evnum, økjum o.t., sum arbeitt hevur verið við í undirvísingini í 8. og 9. flokki. Í síni heild skal ólisna tilfarið umboða eitt breitt úrval av fagur- og yrkisbókmentiligum tekstsløgum, herimillum eisini margháttaðum tekstsløgum. Ólisna tilfarið, sum skal vera umleið triggjar normalsíður ella samsvarandi, skal viðgerast við viðkomandi háttalagi og sjálvstøðugt setast í frásjón og í samband við lisið tilfar. Ein partur av ólisna tilfarinum, svarandi til umleið ¼ normalsíðu, skal verða markaður til upplestur. Er ólisna tilfarið annað tekstslag enn skrivaður tekstur, fær próvtakarin annað tekstbrot, svarandi til umleið ¼ normalsíðu, at lesa upp.

Lisna tilfarið, ið er próvtøkugrundarlag undir munnligu próvtøkuni, er eitt úrval av tekstum, sum eru lisnir og viðgjørdir í 8. og 9. flokki. Úrvalið fevnir um 60-80 normalsíður ella samsvarandi av styttri tekstum, sum fevna um eitt breitt úrval av fagur- og yrkisbókmentiligum tekstsløgum, herimillum eisini margháttaðum tekstsløgum. Harumframt verða til próvtøku givin upp tvey lisiin bókmentaverk, t.d. skaldsøga, yrkingasavn, leikrit ella yrkisbókmentaverk. Í minsta lagi annað av verkunum skal vera upprunadanskt.

Undir próvhoyringini leggur próvtakarin fyri við upplestri og framløgu við støði í próvtøkuspurninginum, sum próvtakarin hevur arbeitt við í fyrirreikingartíðini. Restin av próvhoyringin er ein faklig samrøða millum próvtakara og próvhoyrara við støði í próvtøkuspurninginum og framløgu próvtakarans.

Sami próvtøkuspurningur kann í mesta lagi verða nýttur tvær ferðir í sama flokki/bólki.

Danskt 3-A

Ein týðandi partur av próvhoyringini er, at próvtakarin vísir, at hann/hon dugir at nýta tað danska málið funtionelt og dugir at samskifta um tekstin og um evnið, ið eru knýtt at tekstinum. Hetta kann eitt nú vera at seta tekstin í frásjón til aðrar lisnar tekstir, til umheimin og til egið lív og royndir.

Víst verður til skjalið: “Leiðbeining – próvtøkuspurningur – próvtøkuháttur A – danskt 9. flokksstig”.

3.4.1.1. Dømingargrundarlag – próvtøkuháttur A á 9. flokksstigi

Í dømingini verður dentur lagdur á, í hvønn mun próvtakarin lýkur faklig mál, sum eru sett í lærugreinini. Próvtakarin skal við støði í fakligari tilgongd sýna evni til sjálvstøðugt og við neyvum og fjølbroyttum máli at leggja fram og viðgera tilfar við støði í einum próvtøkuspurningi. Hann/hon skal sýna, at hann/hon dugir at taka fram týðandi tættir í tilfarinum, seta teir í samband við tættir í undirvísingini og seta próvtøkuutilfarið í frásjón. Próvtakarin skal duga at nýta danskfakliga vitan og

faklig háttalög í lærugreinini. Eisini verður dentur lagdur á, at próvtakarin er virkin í fakligu samrøðuni. Í upplestrinum verður dentur lagdur á, at próvtakarin lesur raðið og týðiliga.

Givið verður eitt próvtal við støði í einari heildarmeting av samlaða avriki próvtakarans.

Danskt 3-A

Í tí fakligu samrøðuni skal próvtakarin vísa, at hann/hon dugir at samskifta á donskum. Próvtakarin skal duga at nýta danskfakliga vitan og hugtøk sum t.d. frásøgufólk, sjónarhorn og bygnað. Próvtakarin skal somuleiðis duga at seta í frásjón til eitt nú samtíðina, samfelagið og samskifta um evni, ið eru knýtt at tekstinum.

3.4.1.2. Próvtalslýsing – próvtøkuháttur A á 9. flokksstigi

Próvtal	Heiti	Lýsing
12	Framúr gott	<p>Próvtakarin lesur raðið við týðiligum framburði og góðari lesiferð. Hann/hon vísir við tónalagi, áherðslu og natúrligum steðgum, at hann/hon hevur skilt tekstin til fulnar. Ongar ella bert týðningarleysar villur eru í upplestrinum.</p> <p>Munnliga framløgan er sera greið og væl skipað. Málið í framløguni er fjølbroytt og neyvt. Próvtakarin er sera virkin í fakligu samrøðuni. Hann/hon viðger tilfarið tilfarið á góðan hátt, og viðgerðin er sera væl grundað við ongum ella bert fáum týðningarleysum manglum. Próvtakarin vísir, at hann/hon hevur gott tak á háttalagi og dugir sera væl at nýta vitan og hugtøk úr lærugreinini. Hann/hon megnar væl at flyta seg frá tí ítøkiliga til tað úrtøkiliga.</p>
10	Sera gott	<p>Próvtakarin lesur raðið við týðiligum framburði og góðari lesiferð. Hann/hon vísir við tónalagi, áherðslu og natúrligum steðgum, at hann/hon hevur skilt tekstin til fulnar. Nakrar villur eru tó í upplestrinum.</p> <p>Munnliga framløgan er greið og væl skipað. Málið í framløguni er sum heild fjølbroytt og neyvt. Próvtakarin er virkin í fakligu samrøðuni. Hann/hon viðger tilfarið á góðan hátt, og viðgerðin er væl grundað, tó við nøkrum manglum. Próvtakarin vísir, at hann/hon hevur gott tak á háttalagi og dugir væl at nýta vitan og hugtøk úr lærugreinini. Hann/hon megnar sum heild væl at flyta seg frá tí ítøkiliga til tað úrtøkiliga.</p>
7	Gott	<p>Próvtakarin lesur rímiliga raðið við rímiliga týðiligum framburði og góðari lesiferð. Hann/hon vísir so nøkulunda við tónalagi, áherðslu og natúrligum steðgum, at hann/hon hevur skilt tekstin. Fleiri villur eru tó í upplestrinum.</p> <p>Munnliga framløgan er sum heild góð og rímiliga væl skipað. Málið í framløguni er rímiliga fjølbroytt og neyvt. Próvtakarin er virkin í fakligu</p>

		<p>samrøðuni. Hann/hon viðger tilfarið heldur trilvandi, men viðgerðin er tó rímliga væl grundað, tó við fleiri manglum. Próvtakarin vísir, at hann/hon hevur tak á háttalagi og dugir at nýta vitan og hugtøk úr lærugreinini. Hann/hon megnar at flyta seg frá tí ítøkiliga til tað úrtøkiliga.</p>
4	Hampilig	<p>Próvtakarin lesur rímliga raðið við rímliga týðiligum framburði og rímligari lesiferð. Hann/hon vísir so nøkulunda við tónalagi, áherðslu og natúrligum steðgum, at hann/hon hevur skilt tekstin. Fleiri grovar villur eru tó í upplestrinum.</p> <p>Munnliga framløgan er í lagi og rímliga væl skipað. Málið í framløguni er í lagi, men ikki serliga fjølbroytt og neyvt. Próvtakarin er sum heild virkin í fakligu samrøðuni. Hann/hon viðger tilfarið trilvandi, men viðgerðin er tó rímliga væl grundað, tó við fleiri stórum manglum. Próvtakarin vísir, at hann/hon sum heild hevur tak á háttalagi og sum heild dugir at nýta vitan og hugtøk úr lærugreinini. Hann/hon megnar tó illa at flyta seg frá tí ítøkiliga til tað úrtøkiliga.</p>
02	Nøktandi	<p>Próvtakarin lesur ikki serliga raðið, men heldur orð fyri orð. Framburðurin er ikki serliga týðiligur, og hann/hon megnar so dánt at vísa, at tað lisna er skilt. Fleiri grovar villur eru í upplestrinum.</p> <p>Munnliga framløgan er trilvandi og hongur ikki væl saman. Framløgan er skillig, men málsliga veik. Próvtakarin er ikki serliga virkin í fakligu samrøðuni. Viðgerðin er grunn og heldur illa skipað, tó er hon á einari leið. Próvtakarin vísir, at hann/hon hevur tak á háttalagi, men megnar sum heild illa at nýta vitan og hugtøk úr lærugreinini. Hann/hon megnar sum heild ikki at flyta seg frá tí ítøkiliga til tað úrtøkiliga.</p>
00	Ikki nøktandi	<p>Verður givið fyri ikki nøktandi avrik, ið ikki stendur mát og ikki lýkur fakligu málini í lærugreinini.</p>
-3	Heilt vánaligt	<p>Verður givið fyri heilt vánaligt avrik, sum als ikki kann verða góðtikið.</p>

3.4.2. Próvtøkuháttur B á 9. flokksstigi

Próvtøkuháttur B er synopsispróvtøkuhátturin, har próvtakarin fer í dýpdina við evninum, áðrenn farið verður upp til munnliga próvtøku.

Próvtøkugrundarlagið verður skipað í hugdýpingarøki við støði í einum úrvali av lisnum tekstum, sum hava verið viðgjørdir í 8. og 9. flokki. Hvørt hugdýpingarøki fevnir um 4-6 tekstir ella tekstbrot í hóskaði vavi. Úrvalið av lisnum tekstum, ið er próvtøkugrundarlag undir munnligu próvtøkuni,

fevnrir um 60-80 normalsíður ella samsvarandi av styttri tekstum, sum fevna um eitt breitt úrval av fagur- og yrkisbókmentaligum tekstslögum, herímillum eisini margháttaðum tekstslögum. Harumframt verða til próvtøku givin upp tvey lisiin bókmentaverk, t.d. skaldsøga, yrkingasavn, leikrit ella yrkisbókmentaverk. Í minsta lagi annað av verkunum skal vera upprunadanskt.

Við støði í tillutaðum hugdýpingarøki skal próvtakarinn í samráð við læraran í donskum velja ein ella fleiri ólisnar tekstir, sum í vavi til samans fevna um 3-10 normalsíður ella samsvarandi, at viðgera og so skriva eina synopsis við støði í viðgerðini. Synopsisin skal latast inn í seinasta lagi sjev yrkadagar fyri seinasta undirvísingardag. Próvtakararnir kunnu skriva synopsisuna einsæris ella í bólkum við tveimum ella trimum próvtakarum. Próvtakararnir verða tó altíð próvhoyrdir munnliga hvør sær.

Munnliga próvtøkan varir umleið 24 minuttir, íroknað próvdøming. Eingin fyrireikingartíð er.

Próvhoyringin verður skipað við framløgu, upplestri og fakligari samrøðu millum próvtakara og próvhoyrara. At lesa upp velur próvtakarinn eitt tekstbrot úr ólisna tilfarinum, svarandi til umleið ¼ normalsíðu. Er ólisna tilfarið annað tekstslag enn skrivaður tekstur, velur próvtakarinn annað ólisið tekstbrot, svarandi til umleið ¼ normalsíðu, at lesa upp.

Undir próvhoyringini leggur próvtakarinn fyri við upplestri og eini framløgu við støði í synopsisini. Restin av próvhoyringin er ein faklig samrøða millum próvtakara og próvhoyrara við støði í framløgu próvtakarans, synopsisini og tekstunum í hugdýpingarøkinum.

Danskt 3-A

Ólisna tilfarið verður á einhvønn hátt sett í samband við lisnu tekstirnar í hugdýpingarøkinum. Í tí fakligu samrøðuni skal próvtakarinn vísa, at hann/hon dugir at samskifta á donskum. Próvtakarinn skal duga at nýta danskfakliga vitan, og hann/hon skal duga at samskifta um evni, ið eru knýtt at tekstinum.

Víst verður til skjalið: “Leiðbeining – próvtøkuháttur B – danskt á 9. flokksstigi”.

3.4.2.1. Dømingargrundarlag – próvtøkuháttur B á 9. flokksstigi

Í dømingini verður dentur lagdur á, í hvønn mun próvtakarinn lýkur faklig mál, sum eru sett í lærugreinini. Próvtakarinn skal við støði í fakligari tilgongd sýna evni til sjálvstøðugt og við neyvum og fjølbroyttum máli at leggja fram og viðgera tilfar við støði í eini synopsisu. Hann/hon skal sýna, at hann/hon dugir at taka fram týðandi tættir í tilfarinum, seta teir í samband við hugdýpingarøkið og tættir í undirvísingini og seta próvtøkuutilfarið í frásjón. Próvtakarinn skal duga at nýta danskfakliga vitan og faklig háttaløg í lærugreinini. Eisini verður dentur lagdur á, at próvtakarinn er virkin í fakligu samrøðuni. Í upplestrinum verður dentur lagdur á grundgeving próvtakarans fyri val av tekstbroti, og at hann/hon lesur raðið og týðiliga.

Í metingini av synopsisu próvtakarans verður hugt eftir, hvussu væl synopsisin er skipað, eitt nú við atliti at greidleika, innihaldi, málburði, keldulista, stav- og teknseting.

Givið verður eitt próvtal við stöði í einari heildarmeting av samlaða avriki próvtakarans, har synopsis telur umleið ¼ og munnliga próvhoyringin og upplesturin umleið ¾.

Danskt 3-A

Dentur verður lagdur á evni próvtakarans at tulka tekst, meta um hann og at seta hann í frásjón, umframt evnini at lýsa samspælið millum mál, innihald, tekstslag og høpi. Eisini verður hugt eftir greinandi førleikum próvtakarans í sambandi við bókmentir og onnur tekstsløg. Dentur verður lagdur á greiðan málburð, fjølbroytta og tryggja nýtslu av viðkomandi hugtøkum, at framløgan er samanhagandi, at upplesturin er greiður og flótandi og vísir persónligu fatan próvtakarans av tí lisna. Givið verður eitt próvtal við stöði í einari heildarmeting av samlaða avriki próvtakarans.

Í tí fakligu samrøðuni skal próvtakarin vísa, at hann/hon dugir at samskifta á donskum. Próvtakarin skal duga at nýta danskfakliga vitan og hugtøk sum t.d. frásøgufólk, sjónarhorn og søgubýgging. Próvtakarin skal somuleiðis duga at seta í frásjón til eitt nú samtíðina, samfelagið og samskifta um evni, sum eru knýtt at tekstinum.

Ein týðandi partur av próvhoyringini er, at próvtakarin vísir, at hann/hon dugir at nýta danska málið funtionelt. Próvtakarin eigur somuleiðis at vísa, at hann/hon er vælgrundað/ur og kann seta tekstin í frásjón til aðrar lisnar tekstir, til umheimin og til egið lív og royndir. Hetta hevur próvtakarin møguleika fyri at fyrireika áðrenn próvtøkudagin, og tí eru tey fakligu krøvini hareftir.

3.4.2.2. Próvtalslýsing – próvtøkuháttur B 9. flokksstigi

Próvtal	Heiti	Lýsing
12	Framúr gott	<p>Próvtakarin lesur raðið við týðiligum framburði og góðari lesiferð. Hann/hon vísir við tónalagi, áherðslu og natúrligum steðgum, at hann/hon hevur skilt tekstin til fulnar. Ongar ella bert týðningarleysar villur eru í upplestrinum.</p> <p>Munnliga framløgan er sera greið og væl skipað. Málið í framløguni er fjølbroytt og neyvt. Próvtakarin er sera virkin í fakligu samrøðuni. Hann/hon viðger tilfarið tilfarið á góðan hátt, og viðgerðin er sera væl grundað við ongum ella bert fáum týðningarleysum manglum. Próvtakarin vísir, at hann/hon hevur gott tak á háttalagi og dugir sera væl at nýta vitan og hugtøk úr lærugreinini. Hann/hon megnar væl at flyta seg frá tí ítøkiliga til tað úrtøkiliga.</p> <p>Synopsan er framúr væl skipað og orðað, og próvtakarin evnar greidliga at taka fram týðandi tættir í tilfarinum og seta teir í samband við tættir í hugdýpingarøkinum.</p>
10	Sera gott	<p>Próvtakarin lesur raðið við týðiligum framburði og góðari lesiferð. Hann/hon vísir við tónalagi, áherðslu og natúrligum steðgum, at hann/hon hevur skilt tekstin til fulnar. Nakrar villur eru tó í upplestrinum.</p>

		<p>Munnliga framløgan er greið og væl skipað. Málið í framløguni er sum heild fjølbroytt og neyvt. Próvtakarinn er virkin í fakligu samrøðuni. Hann/hon viðger tilfarið á góðan hátt, og viðgerðin er væl grundað, tó við nøkrum manglum. Próvtakarinn vísir, at hann/hon hevur gott tak á háttalagi og dugir væl at nýta vitan og hugtøk úr lærugreinini. Hann/hon megnar sum heild væl at flyta seg frá tí ítøkiligum til tað úrtøkiligum.</p> <p>Synopsan er sera væl skipað og orðað, og próvtakarinn evnar væl at taka fram tættir í tilfarinum og seta teir í samband við tættir í hugdýpingarøkinum.</p>
7	Gott	<p>Próvtakarinn lesur rímliga raðið við rímligum týðiligum framburði og góðari lesiferð. Hann/hon vísir so nøkulunda við tónalagi, áherðslu og natúrligum steðgum, at hann/hon hevur skilt tekstin. Fleiri villur eru tó í upplestrinum.</p> <p>Munnliga framløgan er sum heild góð og rímliga væl skipað. Málið í framløguni er rímliga fjølbroytt og neyvt. Próvtakarinn er virkin í fakligu samrøðuni. Hann/hon viðger tilfarið heldur trilvandi, men viðgerðin er tó rímliga væl grundað, tó við fleiri manglum. Próvtakarinn vísir, at hann/hon hevur tak á háttalagi og dugir at nýta vitan og hugtøk úr lærugreinini. Hann/hon megnar at flyta seg frá tí ítøkiligum til tað úrtøkiligum.</p> <p>Synopsan væl skipað og orðað, og próvtakarinn evnar at taka fram tættir í tilfarinum og seta teir í samband við tættir í hugdýpingarøkinum.</p>
4	Hampiligt	<p>Próvtakarinn lesur rímliga raðið við rímligum týðiligum framburði og rímligari lesiferð. Hann/hon vísir so nøkulunda við tónalagi, áherðslu og natúrligum steðgum, at hann/hon hevur skilt tekstin. Fleiri grovar villur eru tó í upplestrinum.</p> <p>Munnliga framløgan er í lagi og rímliga væl skipað. Málið í framløguni er í lagi, men ikki serliga fjølbroytt og neyvt. Próvtakarinn er sum heild virkin í fakligu samrøðuni. Hann/hon viðger tilfarið trilvandi, men viðgerðin er tó rímliga væl grundað, tó við fleiri stórum manglum. Próvtakarinn vísir, at hann/hon sum heild hevur tak á háttalagi og sum heild dugir at nýta vitan og hugtøk úr lærugreinini. Hann/hon megnar tó illa at flyta seg frá tí ítøkiligum til tað úrtøkiligum.</p> <p>Synopsan er rímliga væl skipað og orðað, og próvtakarinn evnar rímliga væl at taka fram tættir í tilfarinum og seta teir í samband við tættir í hugdýpingarøkinum.</p>

02	Nøktandi	<p>Próvtakarin lesur ikki serliga raðið, men heldur orð fyrri orð. Framburðurin er ikki serliga týðiligur, og hann/hon megnar so dánt at vísa, at tað lisna er skilt. Fleiri grovar villur eru í upplestrinum.</p> <p>Munnliga framløgan er trilvandi og hongur ikki væl saman. Framløgan er skillig, men másliga veik. Próvtakarin er ikki serliga virkin í fakligu samrøðuni. Viðgerðin er grunn og heldur illa skipað, tó er hon á einari leið. Próvtakarin vísir, at hann/hon hevur tak á háttalagi, men megnar sum heild illa at nýta vitan og hugtøk úr lærugreinini. Hann/hon megnar sum heild ikki at flyta seg frá tí ítøkiliga til tað úrtøkiliga.</p> <p>Synopsan er veikt skipað og orðað, og próvtakarin evnar so dánt at taka fram tættir í tilfarinum og seta teir í samband við tættir í hugdýpingarøkinum.</p>
00	Ikki nøktandi	<p>Verður givið fyrri ikki nøktandi avrik, ið ikki stendur mát og ikki lýkur fakligu málini í lærugreinini.</p>
-3	Heilt vánaligt	<p>Verður givið fyrri heilt vánaligt avrik, sum als ikki kann verða góðtikið.</p>

4. Ársætlan og undirvísingargongdir

Tíðliga í skúlaárinum skal ársætlanin fyrri lærugreinina vera tøk. Ársætlanin er eitt yvirskipað skjal við yvirliti yvir ráðlagdar undirvísingargongdir fyrri skúlaárið.

Lærarin skal so hvørt í undirvísingini gera ítøkiligar lýsingar av hildnum undirvísingargongdum. Nakað fyrri skúlaárslok skulu undirvísingargongdirnar fyrri farna skúlaár skrivast lidnar. Endamálið við undirvísingargongdunum er at skjalfesta, at undirvísingin hevur lokið krøvini í galdandi námsætlanum. Undirvísingargongdirnar eru eisini støði undir munnligu próvtøkuni og verða latnar próvdómara.

Víst verður til skjøluni: “Leistur – ársætlan fyrri lærugrein” og “Leistur – undirvísingargongd”.